

Neljapäev, 9. juuni 2016

P8_TA(2016)0274

Kambodža

Euroopa Parlamendi 9. juuni 2016. aasta resolutsioon Kambodža kohta (2016/2753(RSP))

(2018/C 086/16)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Kambodža kohta, eelkõige 26. novembri 2015. aasta resolutsiooni poliitilise olukorra kohta Kambodžas⁽¹⁾, 9. juuli 2015. aasta resolutsiooni vabaiühendusi ja ametiühinguid käsitlevate seaduseelnõude kohta Kambodžas⁽²⁾ ning 16. jaanuari 2014. aasta resolutsiooni inimõiguste kaitsjate ja opositsiooniaktivistide olukorra kohta Kambodžas ja Laoses⁽³⁾,
  - võttes arvesse ELi 30. mai 2016. aasta kohapealset avaldust poliitilise olukorra kohta Kambodžas,
  - võttes arvesse Kambodža inimõiguste olukorraga tegeleva ÜRO eriraportööri 20. augusti 2015. aasta aruannet,
  - võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu 2. oktoobri 2015. aasta resolutsiooni Kambodža kohta,
  - võttes arvesse ÜRO inimõiguste komitee 27. aprilli 2015. aasta lõppmärkusi Kambodža teise perioodilise aruande kohta,
  - võttes arvesse 10. detsembri 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
  - võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
  - võttes arvesse 2008. aasta ELi suuniseid inimõiguste kaitsjate kohta,
  - võttes arvesse 1997. aasta koostöölepingut Euroopa Ühenduse ja Kambodža Kuningriigi vahel,
  - võttes arvesse ÜRO Peaassamblee poolt 8. märtsil 1999. aastal vastu võetud resolutsiooni üksikisikute, rühmituste ja ühiskondlike asutuste õiguse ja vastutuse kohta edendada ja kaitsta üldtunnustatud inimõigusi ja põhivabadusi,
  - võttes arvesse ÜRO eriraportööri 1. aprilli 2016. aasta avaldust, milles ta nõudis tungivalt, et Kambodža tugevdaks naiste ja põlisrahvaste õiguste kaitset;
  - võttes arvesse kodanikuühiskonna organisatsioonide 2. mai 2016. aasta ühisavaldust, milles mõisteti hukka süüdistuste esitamine inimõiguste kaitsjate vastu,
  - võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsiooni ühinemisvabaduse ja organiseerumisõiguse kaitse kohta,
  - võttes arvesse Kambodža põhiseadust, eelkõige selle artiklit 41, milles on sätestatud sõna- ja kogunemisõigus ja -vabadus, artiklit 35 poliitikas osalemise õiguse kohta ja artiklit 80 parlamendiliikmete puutumatuses kohta,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et viimase paari kuu jooksul on poliitilise opositsiooni liikmete, inimõiguslaste ja kodanikuühiskonna esindajate vahistamiste arv järjest suurenenud;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0413.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0277.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0044.

Neljapäev, 9. juuni 2016

- B. arvestades, et peaminister Hun Sen on olnud võimul üle 30 aasta; arvestades, et juhtiva opositsioonierakonna Kambodža Rahvusliku Päästmise Partei (CNRP) esimees Sam Rainsy viibib endiselt vabatahtlikus pagenduses, mille põhjuseks on eelnevad süüdimõistmised fabritseeritud ja poliitiliselt motiveeritud süüdistuste alusel, ning arvestades, et CNRP tegevisees Kem Sokha viibib uurimise all; arvestades, et 22. aprillil 2016 teatas Phnom Penhi kohtu prokurör, et CNRP esimehe Sam Rainsy üle hakatakse alates 28. juulist 2016 mõistma tagaselja kohut täiendavate poliitiliselt motiveeritud süüdistuste alusel;
- C. arvestades et 20. novembril 2015 kutsus kohus Sam Rainsy küsitlusele seoses postitusega tema avalikul Facebooki lehel, mille oli teinud opositsiooni senaator Hong Sok Hour, kes viibib 2015. aasta augustist saadik vahi all võltsimise ja kihutustöö süüdistusega, kuna ta postitas Sam Rainsy Facebooki lehel video, mis sisaldab väidetavalt võltsitud dokumenti 1979. aasta piirilepingu kohta Vietnamiga;
- D. arvestades, et 3. mail 2016 esitas Phnom Penhi munitsipaal kohus seoses kuritegeliku laimu süüdistusega kohtukutse Kem Sokhale ning parlamendiliikmetele Pin Ratanale ja Tok Vanchanile, hoolimata tõsiasi, et neil on parlamendiliikme puutumatus;
- E. arvestades, et 12. mail 2016 esitati tuntud poliitikaanalüütikule Ou Virakile samuti kohtukutse laimu süüdistuse alusel pärast seda, kui ta oli väljendanud oma arvamust Kem Sokha juhtumi suhtes;
- F. arvestades, et 2. mail 2016 esitati poliitiliselt motiveeritud süüdistused Ny Sokha, Nay Vanda ja Yi Soksani (kolm Kambodža inimõiguste ja arengu assotsiatsiooni (ADHOC) kõrget inimõiguste kaitsjat), ADHOCi endise liikme Ny Chakrya (kes on nüüd Kambodža riikliku valimiskomisjoni (NEC) asepeasekretär) ja ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo liikme Soen Sally vastu, ning arvestades, et neile võidakse määrata kuni 10 aasta pikkune vanglakaristus;
- G. arvestades, et Rahvuskogu opositsiooni liikmelt Um Sam Anilt võeti ära tema parlamendiliikme puutumatus ning ta vahistati 11. aprillil 2016, esitades talle fabritseeritud süüdistuse „ühiskonnas kaose tekitamisele õhutamises“ seoses tema vägivallatute vaadetega Kambodža ja Vietnami suhete suhtes; arvestades, et seejärel pidas teda kinni terrorismivastane politsei, tema vastu esitati kohtulik süüdistus ja ta saadeti nende süüdistuste alusel tagasi eelvangistusse;
- H. arvestades, et 26. aprillil 2016 esitas Phnom Penhi kohus endisele ametiühingujuhile Rong Chhunile, kes on praegu NECi liige, fabritseeritud ja poliitiliselt motiveeritud süüdistuse, süüdistades teda õhutamises vägivallale, mille põhjustas töötajate streikide mahasurumine valitsuse julgeolekujõudude poolt 2013. aasta detsembri lõpul ja 2014. aasta jaanuari algul; arvestades, et tulekul on kahel olulisel valimisel (kohalike omavalitsuste valimised 2017. aastal ja parlamendivalimised 2018. aastal), ning arvestades, et NECile surve avaldamine on valitsuse meetod nende valimiste mõjutamiseks;
- I. arvestades, et 9. mail 2016 vahistati kaheksa ADHOCi liikmete vahistamiste vastu rahumeelselt meelt avaldavat inimest, nende hulgas vabaihenduse Sahnakun Teang Tnaut direktor Ee Sarom, vabaihenduse LICADHO asedirektor Thav Khimsan ning LICADHO üks rootslasest ja üks sakslasest nõustaja, kes veidi hiljem vabastati; arvestades, et 16. mail 2016 juhtus sama viie rahumeelse meelevaldajaga;
- J. arvestades, et EL on arenguabi valdkonnas Kambodža olulisim partner ja perioodiks 2014–2020 on uueks arenguabiks ette nähtud 410 miljonit eurot; arvestades, et EL toetab mitmesuguseid inimõigustealaseid algatusi, mida viivad läbi Kambodža vabaihendused ja muud kodanikuühiskonna organisatsioonid; arvestades, et Kambodža sõltub tugevalt arenguabist;
- K. arvestades, et 26. oktoobril 2015 ründas rühm valitsusmeelseid meelevaldajaid Phnom Penhis jõhkralt kaht opositsioonilise CNRP parlamendiliiget Nhay Chamroueni ja Kong Sakphead ning ohustas julgeolekut Rahvuskogu esimese aseesimehe elukohas; arvestades, et teadete kohaselt vaatasid politsei ja muud riigi julgeolekujõud rünnakuid pealt; arvestades, et seoses nende rünnakutega on toimunud vahistamisi, kuid arvestades, et Kambodžas inimõigustega tegelevad vabaihendused on väljendanud muret, et tegelikud ründajad viibivad endiselt vabaduses;

Neljapäev, 9. juuni 2016

- L. arvestades, et vaatamata ulatuslikule kriitikale kodanikuühiskonna ja rahvusvahelise üldsuse poolt on ühinguid ja vabaihendusi käsitleva seaduse vastuvõtmine andnud riigi ametivõimudele õiguse meelevaldselt sulgeda inimõigusi kaitsvaid organisatsioone ja takistada nende loomist, ning see on juba hakanud tõkestama inimõiguste kaitse alast tegevust ja kodanikuühiskonna toimimist Kambodžas;
- M. arvestades, et alates ühinguid ja vabaihendusi käsitleva seaduse (LANGO) heakskiitmisest 2015. aastal on ametivõimud keeldunud andmast luba vabaihenduste juhitavate suurte avalike toetusürituste korraldamiseks, ning arvestades, et viimastel kuudel on politseijõud erineval määral katkestatud kõik seoses rahvusvahelise inimasustuse päeva, rahvusvahelise inimõiguste päeva, rahvusvahelise naistepäeva ja rahvusvahelise tööpühaga toimunud üritused nagu ka muud meelevaldused;
- N. arvestades, et Kambodža Senat võttis 12. aprillil 2016 vastu ametiühinguid käsitleva seaduse, kehtestades uued piirangud töötajate ühinemisõigusele ning andes valitsusasutustele meelevaldsed uued volitused takistada selle õiguse kasutamist ametiühingute poolt;
1. väljendab oma sügavat muret halveneva kliima pärast opositsioonipoliitikute ja inimõiguslaste jaoks Kambodžas ning mõistab hukka kõik vägivaldaaktid, poliitiliselt motiveeritud süüdistused, meelevaldsed kinnipidamised, küsitlemised, karistused ja süüdimõistvad kohtuotsused nende isikute suhtes;
  2. taunib inimõiguste kaitsjatele ja aktivistidele poliitiliselt motiveeritud süüdistuste esitamise ning nende kohtuliku ahistamise laienemist, eriti poliitiliselt motiveeritud süüdistusi, karistusi ja süüdimõistvaid kohtuotsuseid seoses aktivistide, poliitiliste vastaste ja inimõiguste kaitsjate õiguspärase tööga Kambodžas;
  3. nõuab tungivalt, et Kambodža ametivõimud tühistaksid vahistamismääruse ja loobuksid kõigist süüdistustest opositsioonijuhi Sam Rainsy ja CNRPsse kuuluvate Rahvuskogu ja Senati liikmete, sh senaator Hong Sok Houri vastu; nõuab, et viivitatamata vabastataks ikka veel eelvangistuses viibivad inimõiguste kaitsjad Ny Sokha, Nay Vanda, Yi Soksan, Lim Mony ja Ny Chakra, et neil poliitikutel, aktivistidel ja inimõiguste kaitsjatel lubataks töötada vabalt ilma vahistamist või tagakiusamist kartmata ning et lõpetataks kohtute poliitilisel eesmärgil kasutamine, et esitada inimestele poliitiliselt motiveeritud ja fabritseeritud süüdistusi; kutsub Rahvuskogu üles viivitamatult taastama Sam Rainsy, Um Sam Ani ja Hong Sok Houri liikmestaatust ja parlamendiliikme puutumatus;
  4. nõuab tungivalt, et Kambodža ametivõimud loobuks kõigist poliitiliselt põhjendatud süüdistustest ja kriminaalmenetlustest ADHOCi ja teiste Kambodža inimõiguste kaitsjate vastu, loobuks ähvardustest kasutada LANGO repressiivseid sätteid ja muudest püüetest hirmutada ja kiusata taga inimõiguste kaitsjaid ning riiklikke ja rahvusvahelisi organisatsioone, ning vabastaks viivitatamata ja tingimusteta kõik need, kes on vangistatud poliitiliselt motiveeritud ja fabritseeritud süüdistuste alusel;
  5. nõuab, et Kambodža valitsus tunnustaks kodanikuühiskonna, ametiühingute ja poliitilise opositsiooni õiguspärasust ja kasulikku rolli, mis aitab kaasa Kambodža üldisele majanduslikule ja poliitilisele arengule;
  6. ergutab valitsust töötama demokraatia ja õigusriigi tugevdamise nimel ning järgima inimõigusi ja põhivabadusi, mis tähendab ka mitmekesisust, ühinemis- ja sõnavabadust käsitlevate põhiseaduse sätete täielikku järgimist;
  7. tuletab meelde, et ohutu õhkkond ja demokraatlik dialoog on riigi poliitilise stabiilsuse, demokraatia ja rahumeelse ühiskonna seisukohast äärmiselt oluline, ning palub valitsusel võtta kõik vajalikud meetmed, et tagada Kambodžas kõigi demokraatlikult valitud esindajate julgeolek, olenemata nende poliitilisest kuuluvusest;
  8. väljendab heameelt riikliku valimiskomisjoni reformi üle põhiseaduse muudatuse abil vastavalt 2014. aasta juulis Kambodža Rahvapartei (CPP) ja CNRP vahel saavutatud kokkuleppele valimisreformide osas; tõstab esile asjaolu, et riiklik valimiskomisjon koosneb nüüd neljast CPP esindajast, neljast CNRP esindajast ja ühest kodanikuühiskonna esindajast;

Neljapäev, 9. juuni 2016

9. kutsub valitsust üles tagama täielikku ja erapooletut uurimist ÜRO osalusel, et anda kohtu alla kõik need, kes vastutavad kahe CNRPsse kuuluva Rahvuskogu liikme jõhkra ründamise eest relvajõudude esindajate poolt ning sõjaväe ja politsei hiljutise ülemäärase jõu kasutamise eest meelevalduste, streikide ja ühiskondlike rahutuste mahasurumisel;
  10. kutsub Kambodža ametivõime üles loobuma kõigist süüdistustest endise ametiühingujuhi ja riikliku valimiskomisjoni liikme Rong Chhuni vastu;
  11. kutsub liikmesriike, komisjoni asepresidenti ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat, Euroopa välisteenistust ja komisjoni üles seadma Kambodža eelseivate valimiste jaoks selgeid võrdlusalusid sõna-, ühinemis- ja kogunemisvabaduse valdkonnas kooskõlas rahvusvahelise õigusega, ning avalikult edastama need võrdlusaluselised Kambodža ametivõimudele ja opositsioonile; kutsub Euroopa välisteenistust üles tegema ELi rahalise abi suurust sõltuvaks inimõiguste olukorra paranemisest riigis;
  12. väljendab muret seoses uue ametiühingute seadusega; nõuab tungivalt, et valitsus tunnistaks kehtetuks ametiühingute seaduse, LANGO ja muud sarnased põhivabadusi piiravad ja inimõiguste kasutamist takistavad seadused; palub tungivalt valitsusel tagada, et kõik inimõigustealased õigusaktid on kooskõlas Kambodža põhiseaduse ja rahvusvaheliste standarditega;
  13. nõuab tungivalt, et Kambodža valitsus lõpetaks sunniviisilised väljatõstmised ja maa hõivamise ning tagaks, et väljatõstmised oleks korraldatud täielikus kooskõlas rahvusvaheliste standarditega;
  14. rõhutab ELi valimisvaatlusmissiooni olulisust ja selle kaasaaitamist õiglastele ja vabadele valimistele; kutsub riiklikku valimiskomisjoni ja asjaomaseid valitsusasutusi tagama, et kõigil valimisõiguslikel isikutel, sh võõrtöötajatel ja kinnipeetavatel, on juurdepääs ja ajaline võimalus enda valijana registreerimiseks;
  15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Euroopa välisteenistusele, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Kambodža valitsusele ja Rahvuskogule.
-